

10.2.2016

Ison-Britannian kansanäänestys EU-jäsenyydestä

1 Johdanto	1
2 Mistä Britannia neuvottelee muiden jäsenmaiden kanssa?	2
2.1 Mikä on neuvotteluiden keskeisin kysymys?	3
3 Mitä vaikutuksia Brexitillä olisi Suomeen ja koko EU:hun?	4
3.1 Lisää epävarmuutta	4
3.2 Ulkomaankauppa Britannian kanssa kärsisi	4
3.3 Suomi menettäisi tärkeän EU-kumppanin	5
3.4 Suurten maiden valtasapaino muuttuisi.....	5
3.5 Vaikutukset eri politiikkalohkoilla	6
4 Mitä vaikutuksia on jo nyt nähtävissä?	7
5 Mikä pelitilanne on tällä hetkellä?	8
6 Prosessin eteneminen ja aikataulu	9
7 EK:n näkemyksiä Ison-Britannian kansanäänestyksestä	10
8 Lisätietoja	11

1 Johdanto

Euroopan unionin historiassa on ensi kertaa syntymässä vakavasti otettava mahdollisuus, että yksi jäsenvaltioista eroaa yhteisöstä. EU:n toiseksi suurimmassa taloudessa, Ison-Britanniassa pidetään ennen vuoden 2017 loppua kansanäänestys, jossa otetaan kantaa maan EU-jäsenyyteen.

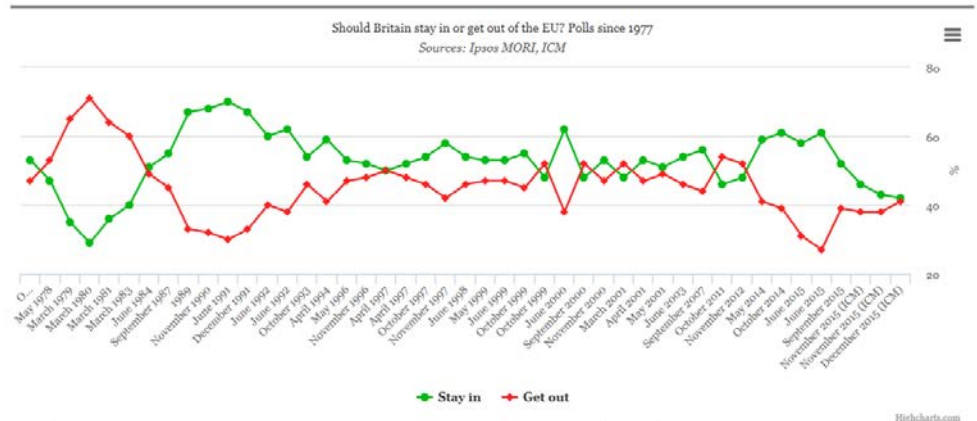
Äänestystä edeltävät muiden maiden kanssa paraikaa käytävät neuvottelut, joissa britit tavoittelevat nykyistä parempia jäsenyysehtoja ja itsenäisempää toimintakenttää.

Kannatusmittausten mukaan EU-jäsenyyden jatkamista kannattavat ovat käytännössä tasoissa sitä vastustavien kanssa¹. Kansanäänestyksen lopputulosta on siis erittäin vaikea ennakoida.

¹ <http://www.icmunlimited.com/media-centre/media-center/eu-referendum-tracker-12>

Brysselin toimisto
Janica Ylikarjula

10.2.2016

Lähde: The Telegraph

<http://www.telegraph.co.uk/news/newstopics/eureferendum/11617702/poll.html>

2 Mistä Britannia neuvottelee muiden jäsenmaiden kanssa?

Ison-Britannian pääministeri ja konservatiivipuolueen johtaja David Cameron esitti Britannian hallituksen neuvottelutavoitteet² marraskuussa 2015, jolloin viralliset neuvottelut muiden jäsenmaiden kanssa pääsivät vauhtiin.

Osa Britannian hallituksen ilmoittamista EU:n uudistustavoitteista on melko yleisellä tasolla, sillä pääministeri ei ole halunnut sitoa käsiään yksityiskohtaisilla vaatimuksilla tai näyttää pelikorttejaan. Osa tavoitteista on puolestaan ilmaistu yllättävänkin tarkasti.

Britannian hallitus pyrkii uudistuksiin seuraavilla neljällä osa-alueella:

- 1) **Euro- ja ei-euromaiden välinen suhde:** Euron ulkopuolisia maita ei saa syrjiä eikä kuluja euroalueen ongelmista saa syyttää niille.
- 2) **Kilpailukyky:** EU:n kilpailukykyä on kohennettava ja sääntelyä on karsittava.
- 3) **Itsemääräämisoikeus:** Ison-Britannian ei tarvitse olla mukana EU:n yhä syvenevässä integraatiossa ("ever-closer union"). Joukko kansallisia parlamentteja voisi yhdessä pysäyttää ei-toivotun lainsäädäntöehdotuksen.
- 4) **EU:n sisäinen maahanmuutto:** Muista EU-maista Britanniaan tuleville maahanmuuttajille on asetettava rajoitteita sosiaalietuuksiin kuten heidän saamiinsa verohuojennuksiin. Niihin olisi oikeutettu vasta neljä vuotta Britanniaassa työskennellyt maahanmuuttaja. Lisäksi maahan muuttaneiden työntekijöiden muissa maissa asuville lapsille maksettavat lapsilisät pitää lopettaa.

Jos näissä kaikissa tavoitteissa tapahtuu merkittävää edistystä, pääministeri Cameron on luvannut lobata brittien EU-jäsenyyden puolesta.

² https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/475679/Donald_Tusk_letter.pdf

Brysselin toimisto
Janica Ylikarjula

10.2.2016

Vaikka EU:ssa on paljon kehitettävää, on Britannian hanke tulkittu itsekkääksi sooloiluksi. Siinä on kyse yhden jäsenmaan vaatimuslistasta, eikä aidosta eurooppalaisesta yhteistyöstä unionin parhaaksi.

Eurooppa-neuvoston puheenjohtajan Donald Tuskin 2.2. esittämässä kompromissiehdotuksessa ehdotetaan mm. seuraavaa:

- 1) Selkiytetään euro- ja ei-euromaiden roolia. Euroalueeseen liittyvät lainsäädännölliset toimet eivät saa muodostaa esteitä kaikkien jäsenvaltioiden väliselle kaupalle. Toisaalta euroalueen ulkopuoliset maat eivät saa estää suoraan euroaluetta koskevia toimenpiteitä.
- 2) EU-instituutiot ja jäsenmaat pyrkivät vahvistamaan EU:n sisämarkkinoita ja harjoittamaan aktiivista ja kunnianhimoista kauppapolitiikkaa sekä ottamaan konkreettisia askeleita kohti parempaa sääntelyä. Näiden kilpailukykyä tukevien toimien edistymistä seurataan tarkasti.
- 3) Tavoite EU:n yhä syvenevään integraatioon ei tarkoita poliittisen integraation vahvistamista. Jo tällä hetkellä perussopimukset sisältävät järjestelyjä, joissa jokaisen maan ei tarvitse soveltaa kaikkia EU-lainsäädännön säännöksiä. Uutena lisäyksenä on kansallisten parlamenttien mahdollisuus yhdessä torjua EU-lainsäädäntöä.
- 4) Poikkeuksellisissa tilanteissa EU-maa voisi rajoittaa muusta EU-maasta tulleiden työntekijöiden sosiaalietuuksia neljään vuoteen asti. Neuvosto tekee asiasta päätöksen tapauskohtaisesti kyseisen maan ehdotuksesta. EU-maista tulleiden työntekijöiden muissa EU-maissa asuville lapsille maksettavissa lapsilisissä huomioidaan lasten kotimaan alhaisemmat elinkustannukset.

2.1 Mikä on neuvotteluiden keskeisin kysymys?

Neuvottelut tuntuvat kulminoituvan Britannian vaatimukseen rajoittaa muista EU-maista tulevien maahanmuuttajien sosiaalietuuksia. Keskusteluissa on nostettu esille huoli siitä, että vaatimus syrjisi muiden EU-maiden kansalaisia.

Tutkimusten mukaan Ison-Britannian talous olisi ilman EU-maista tulevaa maahanmuuttoa nykyistä huonommassa tilassa. Ei ole myöskään näyttöä siitä, että "sosiaaliturvashoppailu" olisi merkittävä motiivi. Työllistymisen ja palkkatason on todettu olevan päätekijät, jotka houkuttelevat maahanmuuttajia Itä-Euroopasta Isoon-Britanniaan, ei mahdollisuus hakea etuuksia. Koska suurin osa Britanniaan tulleista EU-maiden maahanmuuttajista on ollut maassa yli neljä vuotta, pääministeri Cameronin ehdotukset koskisivat vain pientä joukkoa.³

Selvityksen⁴ mukaan britit haluavat Cameronin saavan EU-neuvotteluissa muutoksia ennen muuta seuraaviin 3 kysymykseen:

- 1) Suurempi valvonta rajoille ja EU:sta tuleville maahanmuuttajille (52 % vastaajista)

³ <http://www.niesr.ac.uk/blog/migrants-benefits-and-uks-renegotiation-questions-and-answers-updated#.Vq-Drf4UWpo>

⁴ <https://yougov.co.uk/news/2015/12/10/eu-polling-soft-leave/>

Brysselin toimisto
Janica Ylikarjula

10.2.2016

- 2) Rajoitukset etuuksille, joihin EU:sta tulevat maahanmuuttajat ovat oikeutettuja (46 %)
- 3) Kansallisille parlamenteille enemmän valtaa torjua EU-toimia / EU-päätöksiä (29 %).

Toisen kyselyn⁵ mukaan 84 % briteistä tukee hallituksensa tavoitetta saada muista EU-maista tulevien maahanmuuttajien joillekin sosiaalietuuksille neljän vuoden kynnyksaika.

3 Mitä vaikutuksia Brexitillä olisi Suomeen ja koko EU:hun?

Mahdollinen Britannian EU-ero eli Brexit supistaisi EU:n bkt:tä kuudesosan verran ja EU:n väestö ja samalla sisämarkkinoiden kuluttajien määrä tippuisi kahdeksanosan.

3.1 Lisää epävarmuutta

Brexitin merkittävin vaikutus liittyisi EU:n maineeseen, uskottavuuteen ja arvovaltaan, jotka kokisivat ison kolauksen. Ajatus vakaasta alueesta ei olisi enää uskottava.

Jatkossa myös EU:n olemassaoloa koskeva kritiikki vahvistuisi, sillä EU:hun liittyviä jännitteitä on muissakin EU-maissa.

Pahimmillaan Britannian esimerkki houkuttaisi seuraajia. Jos Brexit toteutuu ja Iso-Britannia tuntuisi pärjäävän EU:n ulkopuolellakin, myös jotkut muut EU-maat voisivat tehdä omia vaatimuslistojaan ja edellyttää vastaavaa neuvottelua ja kansanäänestysprosessia. Tällainen kehitys lisäisi huomattavasti Euroopan epävakautta.

3.2 Ulkomaankauppa Britannian kanssa kärsisi

EU:n ja Britannian kauppa

Ison-Britannian suurin kauppakumppani on Euroopan unioni. Puolet Englannin ulkomaankaupasta käydään EU:n kanssa, samoin puolet ulkomaisista investoinneista tulee EU-maista. Käytännössä Brexitin vaikutusten suuruus riippuisi siitä, miten ja millä aikataululla EU:n ja Britannian talous- ja kauppasuhteet järjestettäisiin eron jälkeen.

Ero Euroopan unionista johtaisi ajan mittaan näkyviin ja näkymättömiin kaupan esteisiin. Niiden haitalliset seuraukset talouskasvulle olisivat suhteellisesti suuremmat Englannille kuin EU:lle. Täsmällisten lukujen arvioiminen on vaikeaa, mutta pelkästään EU-kaupan supistumisesta voisi esimerkkilaskelmien mukaan aiheutua Isolle-Britannialle ajan mittaan 1–3 % tuotantotappiot⁶. Tappiot nousisivat kuitenkin jopa noin 15 %:iin kansantuotteesta, mikäli eron ja

⁵ <http://www.independent.co.uk/news/ios-poll-camerons-eu-campaign-boosted-as-his-negotiation-wins-84-support-a6816736.html>

⁶ Centre for Economic Performance, LSE, Paper EA 022: Should We Stay or Should We Go? The Economic Consequences of Leaving the EU.

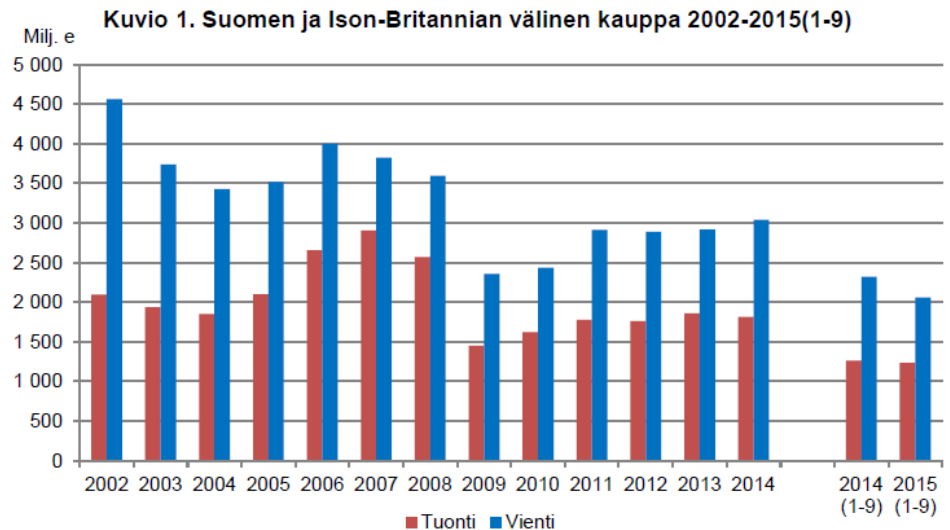
Brysselin toimisto
Janica Ylikarjula

10.2.2016

eristäytymisen seuraukset kertautuisivat haitallisesti ulkomaisiin investointeihin, innovaatioihin ja tuottavuuden kehitykseen⁷.

Suomen ja Britannian kauppa

Britannia on kautta aikain ollut taloudellisesti tärkeä maa Suomelle. Kuluvan vuosituhaten alussa Suomen vienti Britanniaan hipoi 5 mrd. euroa vuodessa, ja maa oli meille toiseksi tai kolmanneksi tärkein vientimarkkina-alue. Sittemmin vienti Britanniaan on supistunut hieman alle 3 mrd. euroon vuodessa, mutta maa on edelleen kuuden tärkeimmän vientimaamme joukossa. Ulkomaankauppamme Britannian kanssa on lisäksi tukevasti ylijäämäistä, tuonti Suomeen on tällä hetkellä vajaat 2 mrd. euroa vuodessa. On selvää, että Iso-Britannian talouden hidastuminen välittyisi haitallisesti myös Suomeen.⁸

Lähde: Tulli - Suomen ja Ison-Britannian välinen kauppa. 11.12.2015

3.3 Suomi menettäisi tärkeän EU-kumppanin

Välittömiä talousvaikutuksia suurempi tappio olisi samanmielisen kumppanin menettäminen useissa Euroopan unioniin liittyvissä asioissa. Britannia on ollut usein Suomen kanssa samoilla linjoilla, kun se on korostanut avointa markkinataloutta, kilpailukykyä, parempaa sääntelyä ja ylipäättään EU:n toiminnan tehostamista.

3.4 Suurten maiden valtasapaino muuttuisi

EU-kansanäänestys ja Brexit-uhka on syönyt Ison-Britannian arvovaltaa EU:ssa. Tästä huolimatta Britannia on yhä yksi vaikutusvaltaisimmista EU-maista. Sen merkitys on korostunut kahden muun suuren maan – Ranskan ja Saksan – valta-akselin tasapainottajana.

⁷ Bertelsmann Stiftung: Policy Brief #2015/05: Brexit – potential economic consequences if the UK exits the EU

⁸ <http://www.tulli.fi/fi/tiedotteet/ulkomaankauppatilastot/katsaukset/maat/isobritannia15/index.html>

Brysselin toimisto
Janica Ylikarjula

10.2.2016

Britannian lähtö voisi tiivistää Saksan ja Ranskan välistä yhteistyötä, mutta myös työntää niitä enemmän erilleen, kun Iso-Britannia ei olisi tasapainottamassa niiden erilaisia näkemyksiä.

Jos Britannia lähtisi EU:sta, olisi vaarana se, että unioniin muodostuisi nykyistä yksipuolisempia valtakeskittymiä. Voisi olla entistä vaikeampaa varmistaa, että pienten maiden tavoitteet otetaan huomioon EU:n toiminnassa.

3.5 Vaikutukset eri politiikkalohkoilla⁹

1) Ulkomaankauppa ja ulkomaiset sijoitukset

Kauppa Britannian ja EU-maiden välillä vähenisi tai sen kustannukset kasvaisivat. Yrityksille tulisi mahdollisesti lisäkustannuksia, jos ne haluaisivat siirtää investointeja pois Isosta-Britanniasta.

Lisähaasteita EU:lle loisi se, jos Iso-Britannia vahvistaisi asemaansa uudistamalla sosiaalilainsäädäntöään ja verotustaan kilpailukykyisemmäksi EU-maihin nähden.

2) Kauppapolitiikka ja kansainvälinen vaikutusvalta

Maailmantaloudessa EU olisi vähemmän houkutteleva kauppakumppani ilman Britanniaa ja menettäisi globaalia arvovaltaansa. Tähän asti Britannia on tyyppillisesti laittanut poliittisen painoarvonsa vapaakauppaneuvotteluiden taakse ja ollut vahva vapaakaupan tukija. Ison-Britannian lähtö muuttaisi EU:ta myös astetta protektionistisempaan suuntaan. Se on ollut myös erittäin tärkeä linkki Yhdysvaltojen suuntaan.

3) Sääntely ja talouspolitiikka

Iso-Britannia on yksi eniten avointa markkinataloutta korostavista EU-maista. Jatkossa neuvostossa olisi vaikeampi estää avointa markkinataloutta heikentäviä ehdotuksia.

4) Elinkeinopolitiikka

Energia- ja ilmastopolitiikassa Iso-Britannia on kannattanut vain ohjeellisia tavoitteita sekä uusiutuville energialähteille että energiatehokkuudelle, mikä on tuottanut tulosta. Tämä on ollut myös Suomen ja elinkeinoelämän näkemysten mukaista.

EU:n kilpailupolitiikka olisi ilman Britanniaa todennäköisesti nykyistä löysemää. Briteillä olisi puolestaan EU:n ulkopuolella houkutus itse noudattaa löysemää valtiontukipolitiikkaa ja maan yritykset saisivat kiistattoman kilpailuedun EU-maihin verrattuna.

Poliittinen paine Isossa-Britanniassa voisi johtaa itsekkyyteen julkisissa hankinnoissa, mikä vähentäisi EU:n yritysten toimintamahdollisuuksia Britanniasa ja sen julkisilla markkinoilla.

---

⁹ http://www.global-counsel.co.uk/system/files/publications/Global_Counsel_Impact_of_Brexit_June_2015.pdf
mukailluna

Brysselin toimisto
Janica Ylikarjula

10.2.2016

Yrityskauppasääntelystä vapautuessaan Britannian yritykset voisivat kasvaa yritysostoilla suuriksi toimijoiksi, mihin EU-maiden yritykset eivät välttämättä pystyisi vastaamaan.

Pääsy Britannian yliopistoihin todennäköisesti vaikeutuisi ja myös tiedeyhteistyö voisi kärsiä Brexitistä.

5) Maahanmuutto

Vapaan työvoiman liikkuvuuden rajoitukset haittaisivat erityisesti Britanniaan investoivia yrityksiä. Riippuen siitä, miten Britannian ja EU:n suhteet eron jälkeen järjestettäisiin, Suomeen tulevilla briteillä ei olisi pahimmillaan EU/ETA-jäsenyyteen perustuvaa oikeutta työntekoon, eikä suomalaisilla vastaavaa oikeutta Britanniassa. Tämä voisi vaikeuttaa rekrytointeja, työssäkäyntiä ja erimuotoista hankeyhteistyötä.

Britit todennäköisesti sulkisivat sosiaaliturvan etuusjärjestelmiään ulkomaalaisilta tai ainakin rakentaisivat pitkiä odotusaikoja etuuksien saamiselle. Nämä kaikki rajoitukset voisivat lisätä maahanmuuttokielteisyyttä muissakin EU-maissa.

6) Rahoitusmarkkinat

Lontoo säilyisi todennäköisesti Euroopan kansainvälisenä rahoitusalan keskuksena Brexitin jälkeenkin. Muutama kilpaileva eurooppalainen finanssikeskus voisi toki hyötyä, mutta toimintaa voisi siirtyä myös kokonaan pois Euroopasta. Paine EU-tasoiselle rahoitusmarkkinoiden lisäsääntelylle voisi kasvaa ilman Britanniaa.

7) EU:n budjetti

EU menettäisi budjettikuria ajavan maan ja merkittävän nettomaksajan (5,8 % EU:n menoista). Lovi budjetissa tulisi korvata joko muiden maiden korkeammilla jäsenmaksuilla tai pienentämällä EU:n menoja. Jäsenmaiden kesken olisi myös vähemmän halua suunnata EU:n budjettia kasvun vahvistamiseen.

4 Mitä vaikutuksia on jo nyt nähtävissä?

Ison-Britannian elinkeinoelämä on huolissaan kansanäänestyksen lopputuloksesta. On myös hyvin epävarmaa, mitä tulee tapahtumaan, jos ero EU:sta toteutuu. Esille on nostettu Ison-Britannian mahdollinen jakautuminen Brexitin seurauksena; Skotlanti voisi valita itsenäisyyden ja pysymisen sitä kautta EU:ssa.

”Brittien EK” eli CBI on todennut kampanjoivansa Britannian jäsenyyden puolesta uudistetussa EU:ssa. CBI on arvioinut, että taloudelliset syyt tukevat Britannian pysymistä EU:ssa ja että sen täysjäsenyys olisi Iso-Britannialle paras vaihtoehto jatkossakin. Jokainen brittien kotitalous hyötyy EU-jäsenyydestä vuosittain keskimäärin lähes 3000 punnalla.¹⁰

¹⁰ <http://news.cbi.org.uk/reports/our-global-future/our-global-future/>

Brysselin toimisto
Janica Ylikarjula

10.2.2016

Myös muissa EU-maissa kannetaan suurta huolta Britannian tulevaisuudesta. Tilanne on varmasti kriittisin Irlannissa, jonka talous on vahvasti sidoksissa Britannian talouteen.¹¹ Alankomaiden rahoitusmarkkinoilla on puolestaan hyvin tiiviit suhteet Isoon-Britanniaan.

EU-kansanäänestyksen kynnyksellä EU-maat ovat monissa kysymyksissä löytäneet myös yhteistä säveltä brittien kanssa. Yhdeksäntoista maan ministerit ovat Britannian johdolla ehdottaneet komission varapuheenjohtaja Frans Timmermansille, että EU asettaisi tiukempia tavoitteita yrityksille kohdistuvan sääntelytaakan vähentämiseksi. Kirjeen¹² ovat allekirjoittaneet myös valtiovainministeri Alexander Stubb sekä oikeus- ja työministeri Jari Lindström. Tämä on ollut yksi pääministeri Cameronin keskeisistä tavoitteista kohentaa EU:n kilpailukykyä.

Brittien EU-kansanäänestyksellä on ollut vaikutusta komission valmistelutyöhön. Esimerkiksi työntekijöiden vapaata liikkuvuutta koskevan toimenpidepaketin eli ns. liikkuvuuspaketin julkistusta lienee osittain viivästytetty käynnissä olevien neuvotteluiden vuoksi. Myös EU:n monivuotisten rahoituskehysten puolivälitarkastelussa odotetaan neuvotteluiden tulosta.

5 Mikä pelitilanne on tällä hetkellä?

Hyvin harva tuntuu pitävän Ison-Britannian EU-kansanäänestystä ja sitä edeltäviä neuvotteluita todellisena mahdollisuutena kehittää EU:ta. Pääministeri Cameronin puheet pyrkimisestä yhteiseen hyvään eivät vakuuta.

Kyse onkin vahvasti Britannian sisäpolitiikasta ja Cameronin suurimpana ongelmana näyttää olevan hänen oma konservatiivipuolueensa. Pääministeri on antanut Ison-Britannian kabinetin jäsenille oikeuden kampanjoida EU-jäsenyyden puolesta tai sitä vastaan. Molempia kannanottoja on jo nähty.

Tästä taustasta huolimatta muut EU-maat haluavat lähtökohtaisesti pitää EU:n toiseksi suurimman talouden mukana EU:ssa.

Useat maat jakavat Britannian huolen maahanmuuttajien etuuksista. Itäisen Euroopan maissa, joista suurin osa keskustelun kohteena olevista on lähtöisin, ei katsota hyvällä halua etuuksien leikkauksiin. Ranska on puolestaan huolissaan tavoitteista lisätä euroon kuulumattomien maiden oikeuksia. Saksa toimii neuvotteluissa tärkeänä välittäjänä ja kompromissinhakijana.

Pääministeri Cameronin käymien neuvotteluiden lopputuloksella odotetaan olevan vaikutuksia siihen, miten kansalaiset äänestävät.¹³ Jos Cameron voi osoittaa saaneensa merkittäviä voittoja neuvotteluissa, tämä voi lisätä huomattavasti EU-jäsenyyden kannattajia. Jos neuvottelut taas eivät johda muutoksiin nykytilanteeseen nähden, niin jäsenyyden vastustajien osuus kasvaa.

¹¹ <http://ek.fi/ajankohtaista/uutiset/2014/04/07/irlannin-menestys-kiinni-britannian-eu-jasenyystesta/>

¹² https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/480401/eu-better-regulation-letter-timmermans.pdf

¹³ <https://yougov.co.uk/news/2015/12/10/eu-polling-soft-leave/>

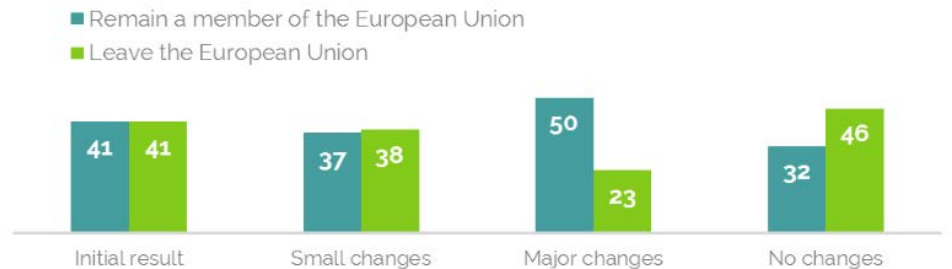

Brysselin toimisto
Janica Ylikarjula

10.2.2016

EU referendum permutations

4317 British adults were asked how they would vote in an EU referendum using the official question wording – and if small changes, major changes or no changes are made to Britain's relationship with the EU. (%)

YouGov | yougov.com

November 20-24, 2015

6 Prosessin eteneminen ja aikataulu

Eurooppa-neuvoston puheenjohtaja Donald Tusk on tehnyt 2.2. oman kompromissiehdotuksensa EU:n jäsenmaiden ja Ison-Britannian kanssa käytyjen neuvotteluiden pohjalta (ks. s. 3).

Euroopan valtion- ja hallitusten päämiehet käsittelevät Tuskin ehdotusta Eurooppa-neuvoston kokouksessa 18.–19.2. On arvioitu, että Ison-Britannian ja muiden EU-maiden neuvottelutuloksen saavuttamisen jälkeen kestää noin 16 viikkoa ennen kuin kansanäänestys voidaan järjestää.

Jos neuvottelutulos saadaan aikaan helmikuun Eurooppa-neuvoston kokouksessa, niin kansanäänestys pidettänee kesäkuussa. Todennäköisin päivämäärä on 23.6.

Kansanäänestyksen lykkääminen kesän jälkeen ei ole pääministeri Cameronin tavoitteena, sillä tuolloin mahdollinen kesän pakolaiskriisi olisi akuuteimmillaan. Kriisien värittämässä EU:ssa myös monet muut eurooppalaiset päättäjät haluavat yhden suurista epävarmuustekijöistä, Britannian kansanäänestyksen, pöydältä pois mahdollisimman pian.

Jos Britannia päätyisi äänestämään Brexitin puolesta, EU-ero ei astuisi heti voimaan. Ison-Britannian hallituksella olisi kaksi vuotta aikaa neuvotella irtautumisen ehdoista (Euroopan unionista tehty sopimus, osasto 6, 50 artikla).

On useita vaihtoehtoisia malleja siitä, kuinka EU:n ja Britannian suhteet eron jälkeen järjestettäisiin. Niihin liittyy kuitenkin joka tapauksessa merkittäviä heikkouksia täysjäsenyyteen verrattuna¹⁴:

- ns. Sveitsin mallissa (kahdenväliset sopimukset) olisi vain rajattu pääsy EU:n sisämarkkinoille ja silloinkin Britannian pitäisi noudattaa EU:n sääntöjä

¹⁴ <http://news.cbi.org.uk/news/cbi-makes-case-for-being-in-a-reformed-eu/choosing-our-future/>

Brysselin toimisto
Janica Ylikarjula

10.2.2016

- ns. Norjan mallissa (Eta-sopimus) pitää noudattaa EU:n sääntöjä ilman sananvaltaa niistä päättämiseen
- ns. Turkin mallissa (tulliunioni) ei olisi vaikutusvaltaa EU:n asioihin tai vapaa-kauppasopimuksiin muiden maiden kanssa
- toiminta pelkän WTO:n kautta merkitsisi tullitason nousua
- mahdollinen vapaakauppasopimus UK:n ja EU:n kesken ei pystyisi turvaamaan kauppaa ja UK:n mahdollisuudet vaikuttaa kaupan sääntöihin laskisi.

7 EK:n näkemyksiä Ison-Britannian kansanäänestyksestä

- Ison-Britannian valitsema tie uudistaa EU:ta kansanäänestyksen kautta on hälyttävä tapa kehittää EU:ta. Se luo paljon epävarmuutta tilanteessa, jossa unioni kamppailee jo muutoinkin kriisien keskellä. Britannia voi myös muodostua ennakkotapaukseksi, joka voi houkuttaa muita jäsenmaita toimimaan jatkossa vastaavalla tavalla.
- Vaikka EK ei pidä Britannian tähänastista taktiikkaa viisaana, on kuitenkin elintärkeää estää maan irtaantuminen EU:sta. On sekä Suomen että EU:n etu, että unionin toiseksi suurin talous ja monissa kysymyksissä Suomen merkittävä kumppani pysyy jäsenmaana.
- EU:n ja Britannian neuvotteluissa täytyy löytää ratkaisu, joka on kaikkien kannalta tasapainoinen. Eurooppa-neuvoston puheenjohtaja Tuskin 2.2. esittämä kompromissi on tähän hyvä lähtökohta.
- Neuvottelut tulee nähdä myös mahdollisuutena uudistaa EU:ta. Pääministeri Cameronin tavoitteissa on näkökulmia, joihin suomalaisen elinkeinoelämän on helppo yhtyä. Tällaisia ovat mm. sääntelyn järjeittäminen ja kilpailukyvn vahvistaminen.
- Ison-Britannian neuvottelut ovat vahva muistutus siitä, että Suomen tienä tulee olla unionin uudistaminen sisältäpäin, ei käsi ovenrivalla. Tervettä itsekkyyttä on se, että Suomi vaikuttaa EU:n kehittämiseen yhteisesti muiden kanssa. Vain sillä tavalla voidaan turvata EU:n myönteinen tulevaisuus.

EK:n kannat Britannian hallituksen uudistustavoitteisiin ja puheenjohtaja Tuskin 2.2. esittämään kompromissiehdotukseen:

1. Euro- ja ei-euromaiden välinen suhde:
  - Puheenjohtaja Tuskin ehdotus on tasapainoinen. Myös jatkossa pitää huomioida, ettei Euroopan talous- ja rahaliitto EMU:n mahdollinen jatkokehittäminen vahingoita euroon kuulumattomia EU-maita. Samalla euroalueen ulkopuoliset maat eivät saa mahdollisella veto-oikeudellaan vaikeuttaa euromaita koskevaa päätöksentekoa.
2. Kilpailukyky
  - Suomalainen elinkeinoelämä on vahvasti samaa mieltä pääministeri Cameronin tavoitteesta vahvistaa EU:n kilpailukykyä ja vähentää nykyistä EU-lainsäädäntöä.
3. Itsemääräämisoikeus
  - EU on jo tällä hetkellä monikerroksinen unioni, jossa kaikkien jäsenmaiden ei nytkään käytännössä tarvitse olla mukana kaikessa integraation syventämisessä.
  - Jo nykyisin kansallisilla parlamenteilla on mahdollista käyttää vahvaa vaikutusvaltaa EU-asioihin neuvoston kautta. Tässä Suomella

Brysselin toimisto
Janica Ylikarjula

10.2.2016

on käytössä hyviä toimintatapoja. Kansallisten parlamenttien veto-oikeus monimutkaistaisi päätöksentekoprosessia entisestään.

4. EU:n sisäinen maahanmuutto

- EU-maiden sisällä tarvitaan nykyistä enemmän työntekijöiden vapaata liikkuvuutta.
- Maahanmuuttajien etuuskien karsimisen sijaan tulisi keskittyä enemmän väärinkäytösten ja huijausten estämiseen. Etuuksista puhuttaessa tulisi muistaa tuoda myös esille, kuinka paljon verotuloja liikkuvat työntekijät Isoon-Britanniaan maksavat.
- Maahanmuuttajille kuuluvien etuuskien kynnyksaika on joissakin tapauksissa perusteltu.

8 Lisätietoja

Janica Ylikarjula
Brysselin toimiston päällikkö
+32 (0) 499 73 23 17 / +358 40 560 1275
janica.ylikarjula@ek.fi
Twitter: @janica_y